

Mangirdas: Nežinau, man labai labai būna baisu, kad užduos kažkokį klausimą, į kurį aš neturiu atsakymo.

Vaida: O kas tada bus? Dėl ko tu bijai?

Mangirdas: Nežinau.

Vaida: Kad bus tylą?

Mangirdas: Jo.

Danielė: Aš esu Danielė Buterlevičienė, kūrybinių bei socialinių projektų kuratorė iš Marijampolės. Taip pat esu trijų berniukų mama ir man svarbios socialinės bei kultūrinės temos.

Rugilė: Aš esu Rugilė Navickaitė, meno vadybininkė ir keramikė. Man visada rūpėjo menas ir mokslas. Man visada buvo svarbus meno prieinamumas žmonėms, turintiems negalią.

Danielė: Kartu su fotografe Rita Stankevičiūte šią vasarą mes dalyvavome Goethe'ų instituto Lietuvoje projekte „Suprasti kitą“. Taip ir susipažinome su moksleiviu Mangirdu Klusaičiu.

Rugilė: Istorija, kurią išgirsite man yra svarbi, nes Mangirdas yra mano draugas ir noriu, kad jis būtų išgirstas bei suprastas. Madridas daug mane moko, jis moko mane matyti daugelį dalykų kitaip.

Danielė: Šitą garso pasakojimą mums padėjo parengti mūsų mentorė LRT radijo žurnalistė Vaida Pilibaitytė. Mes jį pavadiname „Mikrofonas, lazdelė ir aš. Mangirdo garsų pasaulyje“.

Rugilė: Kviečiame išgirsti.

Vaida: Tu pats, Mangirdai, kai įrašinėji klausaisi su ausinėmis?

Mangirdas: Jo, visada.

Vaida: O tu norėtum ausines pats užsidėti, kad save girdėtumėt? Ar tave tai blaškytų, ar tau labiau patiktų?

Mangirdas: Man labiau patiktų, nes aš taip pripratęs iš tikro.

Vaida: Norėtum? Nes, žiūrėk, aš dabar nuo savęs nusiimsiu, tau uždėsiu. Gerai?

Mangirdas: Vienas, du, trys...

Vaida: Nu, pažįstama?

Mangirdas: Mhm.

Vaida: Geriau šitaip?

Mangirdas: Jo.

[Triukšmingas mokyklos fonas]

Mangirdas: Tu girdi, kaip jie aplink tave vaikšto ir kalbasi tyliai vienas su kitu.

Tarkim, aš prisimenu, merginos irgi norėjau prieiti — paskui aš išsiaiškinau, — bet jos pradėjo garsiai apie mane kalbėti, bet angliškai. Gal galvojo, kad nesuprantu, bet aš suprantu puikiai.

Taip „O dieve, jis aklas! O tai, kaip jis tą, kaip jis aną?“ Ir taip garsiai, bet angliškai.

[Vaikai dainuoja mokyklos koridoriuje]

Aš šiaip pats turiu problemą. Aš bijau prieiti prie žmonių irgi. Tai galbūt ir verčia kartais susimąstyti apie tas žurnalistikos studijas. Nes, manau, vis tiek teks ir prieit prie žmonių, ir interviu imti. Ne vien sėdėt, va, čia kaip dabar prie mikrofono ir kalbint kažką.

[Miesto fonas]

[Mechaninis Brailio spausdinimo mašinėlės garsas]

Moteris: Va.

Mangirdas: Viskas, daugiau čia nebeįsisuka.

Moteris: Hm.

Mangirdas: O rašyt?

[Spausdina Brailio mašinėlė]

Mangirdas: Rašo, lyg tai turėtų rašytis... Pabandyti parašyti kažką?

Rugilė: Parašyk „labas“

[Spausdina Brailio mašinėlė]

Rugilė: Rašo.

Mangirdas: Rašo?.. Oi kaip neryškiai.

Rugilė: Storas popierius.

Moteris : Mums tai matosi.

Mangirdas: Žiauriai neryškiai.

Moteris: Šiaip tai mums matosi, kas parašyta, bet turbūt tau nesijaučia.

Mangirdas: Jaučiasi, skaityti galiu, bet neryškiai.

Rugilė: Bet galim padaryt tada taip kad tau...

Mangirdas: Šiaip tai man parašyt yra daug lengviau negu prieit. Nes man prieiti prie žmogaus tai irgi yra labai labai didelis stresas. Ir kai man reikia, aš galiu sugalvoti visokių priežasčių, kodėl aš to dabar nenoriu padaryt, nors aš iš tiesų tai noriu. Bet man tiesiog yra didelė baimė.

[Miesto fonas]

Mangirdas: Raidės tai.. Čia šiaip yra šeši taškai Brailio rašte. Va šičia: 123456 ir iš tų šešių taškų yra kombinuojamos raidės.

[Mechaninis Brailio spausdinimo mašinėlės garsas]

Mangirdas: Tai aš esu Mangirdas. Man yra 17 metų. Aš esu neregys. Turiu dvi seses... ir šunį.

[Drabužių traškesys lauke]

Rugilė: Žinai, Mangirdai, kas yra žiogas?

Mangirdas: Taip.

Rugilė (juokiasi): O įsivaizduoji, kaip jis atrodo?

Mangirdas: Taip, esu lietęs.

Rugilė: Lietęs? O tai kaip tu jį čia lietęs?

Mangirdas: Nu tą, mažesnj, nežinau kuo jie skirasi. Bet yra tie dideli, kurie kanda. Ir yra mažesni tokie.

Rugilė: O tu nebijai visokių gyvių? Vorų, gyvačių?

Mangirdas: Ne. Ne. Gyvatę esu ant rankų turėjęs

Mangirdas: Kad ir su geriausia drauge, visada man būna pačiam baisu pradėti pokalbį. Nes man norisi įlipt į kitų žmonių mintis ir suprast, ką jie apie mane galvoja, sužinot. Ir suprasti, ar jisai bendrauja nuoširdžiai, ar tik tai iš to tokio gailesčio? Nes man buvo tokia, pavyzdžiui, situacija, kada viena mergaitė bendravo su manim vien dėl to, kad to prašė jos mama. Ir aš galvoju, o dieve, kodėl? Tai kam tada išvis reikėjo taip daryt?

[Tranki muzika iš pravažiuojančio automobilio lauke]

Rugilė: Žiūrėk, koks muzonas... (dainuoja) Kikiriki-rikiiiiii... Ramybės parkas (juokiasi).

Mangirdas: Man patinka šitokia muzika iš esmės kartais.

Rugilė: Žiogą nori užmetu?

Mangirdas: Nereikia.

Rugilė (juokiasi): Va, dobilą aš tau nuskinsiu, prašau....

Mangirdas: Aš dažniausiai šiaip kalbuosi apie tai su tėvais. Nes tėvai mane tikrai išklauso tokiose situacijose. O jeigu jau man būna ant tiek blogai, kad aš nenoriu kalbėti, tai pas mus mokykloj, kadangi nėra psichologo, ir jeigu aš nenoriu, kad kažkas žinotų iš artimų ar kažką, tai naudojuosi „Vaikų linija.“

[Triukšmingas mokyklos fonas]

[Baltosios neregio lazdelės garsas]

Mangirdas: Aš mokiausi Kaune, kurie ne tik akieji vaikai, bet yra įvairių kitų ligų turinčių vaikų. Tai tiesiog ten prieina, muša, dar kažką daro. Patys mokytojai, nežinau, nebuvo labai geranoriški kažkaip tai. Ir mano auklėtoja, kuri buvo labai gera auklėtoja, sakė, kad aš tikrai susitvarkysiu ir sakė eiti į bendrojo lavinimo mokyklą kuo greičiau.

[Vaikai dainuoja mokyklos koridoriuje]

Mangirdas: Jeigu kalbant apie mokytojus, tai mokytojai į tai... žiūri... kaip pasakyt, labai fainai į tai žiūri. Ta prasme, jie tikrai stengiasi, padaro ir ten nekyla jokių sunkumų. Pradžioje atėjus į mokyklą, visada jų kyla. Bet tai čia normalu. Nes visada, kai ateini, būna tiek man iššūkis, tiek mokytojams, tiek visiems.

Vadovėliai man atsiunčiami iš Vilniaus aklųjų mokyklos. Tikrai turiu visas sąlygas mokytis. Būna tikrai, kad kažkokių tai negali paaiškinti matematikos brėžinių, nes neturi patirties mokytojai. Tai kartais kokybė nukenčia, ta prasme, mokslo, bet tai nėra dalykas, dėl kurio neitų mokytis.

[Triukšmingas mokyklos fonas]

[Baltosios neregio lazdelės garsas]

Mangirdas: Va, beje, vakar paaiškėjo egzaminų rezultatai.

Danielė: O, tai pasidalink.

Mangirdas: Tai matematikos egzaminą išlaikiau ketvertui, o lietuvių egzaminą išlaikiau devynetui.

Danielė: O, šaunuolis.

[Triukšmingas mokyklos fonas]

[Baltosios neregio lazdelės garsas]

Mangirdas: Tai vat rašinys tai buvo tema „Kodėl verta gyventi dėl kitų?“ Šiaip aš išvis nesitikėjau, kad gausiu 9, nes rašiniui yra skirta 2 valandos. Aš nieko nespėjau ir rašinį parašiau per 15 minučių. Tai man toks buvo... Jo. Aš tiesiog rašiau iš galvos, ką sugalvojau.

Nu ir tikrai nesitikėjau, kad gausiu 9, nes tikėjausi, kad jisai man labai balą numuš. Aš jau nebeatsimenu. Man buvo tada labai daug streso.

Buvo pateiktos instrukcijos, bet jos buvo pateiktos, kaip rašyti į reginčiųjų sąsiuvinį. Pavyzdžiui, „pažymėkite tušinuku ten ir ten. Pažymėkite paraštėje.“ Tai nebuvo sudarytos... Ta prasme, užduotys Brailio raštu, bet instrukcijos ne kaip rašyti kompiuteriu, o kaip rašyti su tušinuku, ko aš nedarau. Arba „naudokitės, pridėtu žodynu“, kuris net buvo ne pridėtas.

Danielė: Bet taip, tarkim, kaip tu, manai, kas čia įvyko? Tiesiog jie neturi patirties? Jie pirmą kartą sudarinėjo neregams tokias užduotis?

Mangirdas: Tai jie ne pirmą kartą sudarinėja, bet jos taip visada ir buvo sudarinėjamos.... Dar paskui reikės laikyti lietuvių istoriją. Nu, kas būtina žurnalistikos studijoms.

[Žmonės lipa laiptais]

[Triukšmingas mokyklos fonas]

Rita: Tiesiai... Kairiau.... Tiesiai, tiesiai...

Mangirdas: O šiandien, jeigu kalbam apie šiandien dieną, tai tiesiog atsikėliau. Tada tėvai nuvežė iki mokyklos. Ten mane pasitiko mano padėjėja, kuri man padeda vaikščioti mokykloje. Nes kažkaip šiek tiek ten sunkiau man susiorientuoti. Šiaip pastatuose aš moku susiorientuoti dažniausiai. Ta prasme, neužtrunka daug laiko išmokti. Bet čia yra siauri koridoriai, daug vaikų. Tai čia yra sunkiau. Tai pasitiko mane padėjėja. Prabuvau visas pamokas. Tada grįžau namo. Pabuvau šiek tiek namie ir dabar aš čia.

[Triukšminga gatvė, čirpsi žvirbliai]

[Baltosios neregio lazdelės garsas]

Mangirdas: Manęs žmonės klausia... Aš šiaip, kuriu TikTok turinį... Aš darau tiesiogines transliacijas ir tiesiog kalbu paprastai apie regos negalią. Ir manęs irgi klausia žmonės: „Ar tu norėtum matyti“? Ir aš visada atsakau – ne. Ir kai kuriems tai atrodo žiauru. Bet man tai nėra žiauru, nes aš to jausmo neįsivaizduoju ir tiesiog man labai gerai yra taip, kaip yra.

[Mobiliojo telefono pranešimo garsas]

Mangirdas (TikTok): Labas. Daug kas klausia, kaip mes naudojames telefonu. Tai tuoj parodysiu. Dabar matote mano pagrindinį telefono ekraną ir galite girdėti mano telefoną kalbant.

[Garsinio vaizdavimo programėlės balsas]

Mangirdas (TikTok): Štai tai ir dabar blogiau per programas tiesiog ekraną. Ir jis man paskaitė, ant kokios programos aš atsistoju. Tai kad atidaryti programą, mums reikia ją susirasti su pirštu. Tai, tarkime, tai bus App Store.

[Garsinio vaizdavimo programėlės balsas]

Mangirdas (TikTok): Ir dabar mums reikia paspausti bet kurioje ekrano vietoje 2 kartus.

[Mobiliojo telefono pranešimo garsas]

Danielė: Ta prasme tavęs netrikdo mūsų klausimai ar...

Mangirdas: Tikrai ne.

Danielė: Tu jau esi įpratęs, ar ne, prie visokio turinio?

Mangirdas: Aš esu labai įpratęs, taip. Tai, bet aš, kai pradėjau TikTok kiekvieną dieną transliuoti ir kiekviena diena tie patys klausimai po 100 kartų – nusibodo, žinokit. Bet aš tą vis tiek darau. Aš tuoj surasiu vieną klausimą, kuris man buvo žiauriai įdomus ir aš niekaip nesugalvoju į jį atsakymo. Tuoj.

[Garsinio vaizdavimo programėlės balsas]

Mangirdas: Man yra atsiuntę jį į Instagramą, aš noriu susirast jį ir pasakyti.

[Garsinio vaizdavimo programėlės balsas]

Mangirdas: „Įdomu, kaip mąstai: ar matai vaizdinius, ar girdi žodžius mintimis?“ Čia toks žiauriai įdomus klausimas ir aš pats nežinau, kaip į jį atsakyti.

[Triukšmingos gatvės fone juokiasi mergina]

Rugilė: Tai... Tai dabar pas tave — mes negalim sakyti, ar matai. Tai, ta prasme, tai tamsa būna? Ar kažkokie vis tiek yra ten impulsai kažkokie...

Mangirdas: Supranti, aš nežinau, kas ją tamsa.

Rugilė: Nu taip...

Rita: Tai tu matai vaizduotę, aš taip turėčiau įsivaizduoti, ne?

Mangirdas: Ir vat savo vaizduotės aš pats negaliu paaiškinti.

[Garsinio vaizdavimo programėlės balsas]

Mangirdas: Dažniausiai būna taip, kad aš, kai neturiu ką veikti, nueinu į Facebooką, susirandu, kas vyksta. Tiesiog žiūri, kas tau patinka ir eini, o man patinka įvairūs koncertai, klasikiniai, džiazo koncertai.

[Programėlės balsas]

Nu tai aš dabar, kur įėjau į renginius, daugiau meta įvairius, visų miestų renginius, bet, tarkim, galima eiti į patį kultūros centrą arba į organizacijų puslapius ir taip pasiieškoti.

[Programėlės balsas]

Danielė: Tas garsas, kuris čia šneka, tu iš jo supranti, ar ne?

Mangirdas: Taip. Taip, aš čia naršau taip Facebooką. Ką seku — tarkim, organizacijas.

Tikrai daug, ypač šiais metais, labai daug renginių, kadangi Marijampolė yra jaunimo sostinė. Tai galbūt jų yra mažiau pritaikytų man, nes dabar, tarkim, visokios ekstremalios naktys, sporto naktys, nu tai čia, savaime aišku, aš nesilankau. Bet šiaip tikrai yra ką veikti Marijampolėje ir jeigu, ta prasme, nori susirast, ką veikti, tai tikrai galima rast. Gal, tarkim, ne tą pačią dieną, ne kitą dieną, bet tikrai renginių vyksta.

Rugilė: Bet taip kalbėti laisvai apie pritaikymą fizinės aplinkos nelabai gali, nes pats nesi dar išbandęs, ar ne?

Mangirdas: Jo, sunkiai, nes tikrai dažniausiai einu su kažkuo. Arba tiesiog paprasčiau, kad atvežtų ir po to... ir po to pasiimtų.

[Trinkteli automobilio durelės]

Rugilė: Aš galiu pasistumt į priekį...

Mangirdas: Daugiausia pagalbos tai man reikia judėjime, lydėjime. Nes pas mane nėra didelių orientacijos įgūdžių su lazdele, tai man reikia tiesiog, kad mane kažkas lydėtų. Tai čia yra, kur daugiausia reikia pagalbos. Šiaip kitur tai daugmaž pats susitvarkau.

[Segasi diržą automobilyje]

Rugilė: Randi, kur užsisegt?

Mangirdas: Aš tuoj...

[Segimosi garsas]

Mangirdas: Aš buvau ekskursijoje su klase ir aš tiesiog paklausiau, ar turit kažką akliams. Labai fainai yra piešiniai pritaikyti, labai suprantamai. Tenai nupiešta, nežinau, kokia forma tai padaryta, bet buvo jį galima. Nežinau, iš ko jisai pagamintas, nelabai supratau. Bet viskas tiesiog yra labai labai detalčiai pavaizduota: rankos, kailiniai, plaukai.

Kai kurie dalykai aiškiau buvo pavaizduoti negu mokslo vadovėliuose būna pavaizduoti paveikslai. O Brailio raštas, kas būna parašyta, tiesiog būna parašyta, koks paveikslas, bet čia sakau, čia nė vieno žodžio nėjo suprasti Bulotų namuose.

Šiek tiek vaikai nukrapštė taškų, bet pagrindinis dalykas yra dideli tarpai ir aš labai norėčiau, kad jie tą Brailio raštą sutvarkytų, nes tai yra vienintelė dalis, ko trūksta iki pilno pritaikymo neregiam, nes jie turi ir audio gidą. Tai jeigu jie Brailio raštą sutvarkytų, būtų labai super.

[Užia minia žmonių]

Danielė: Labas, Mangirdai.

Mangirdas: Laba diena.

Danielė: Atpažįsti mane iš balso?

Mangirdas: Taip, žinoma, žinoma.

[Juokiasi grupė žmonių]

Rugilė: Čia, žinok, įdomu. Aš tau įrašau, galėsi paklausyt. Nu čia apie kiekvieną plytelę – kur žvaigždė, kur uodega, kur pilvas.

Mangirdas: Čia vėl uodega.

Rugilė: Taip, čia vėl uodega.

Mangirdas: O čia tai nežinau, kas. Va šitas vat iškilimas.

Moteris: Sparnelis ten.

Rugilė: Bet...

Mangirdas: Bet jis tik vienas.

Rugilė: Jis priglaustas, prigludęs.

Mangirdas: Ai!

Moteris: Tik reljefiukas toks švelnus. Nėra tūriniai.

Mangirdas: O čia irgi kažkas?

Rugilė: Jo, čia paukštis.

[Fone juokiasi vaikai]

Čia pelėda, bet, spėju, nežinai — pelėdos didelės akys.

Mangirdas: Čia akys?

Rugilė: Jo, čia ir vaizduoja dideles akis.

Mangirdas: Aš būčiau sakęs, čia dvi lūpos.

Rugilė (juokiasi): Lūpos!..

Nu tada toksai vat gal tikslesnis šitas. Nu bet žinai, kad paukštis skrenda?

Mangirdas: Nu, taip!

Rugilė (juokiasi): Tai gerai! Tai gerai.

[Tolumoje šurmuliuoja vaikų minia]

Mangirdas: Nu, gerai. Aš nežinau, kas čia. Čia gal uodega?

Rugilė: Nu, va čia atvirkščiai kažkaip, nuo galo pradedi. Nu?

Mangirdas: Žodžiu, aš nežinau, kas čia.

Rugilė: Gerai.

Mangirdas: Čia sparnai.

Rugilė: Taip! Vat tau, kai iškile, tai iškart supranti, kas čia pavaizduota.

Mangirdas: Taip.

[Ošia medžiai]

[Čirpia paukščiai]

[Pravažiuoja mašina]

Mangirdas: Čia yra mano gimtasis miestas ir man čia tikrai labai patinka, iš tikrųjų.

[Lazdelės garsas]

Mangirdas: Čia vėlgi buvo tokios kalbos, kad gal kažkur kitur važiuot, gal kažką... Ta prasme, kitur gyvent, bet aš tikrai nenoriu niekur važiuot. Man čia labai labai patinka.

[Miesto ūžesys]

Mangirdas: Man čia patinka labai būt, apleimai, man patinka labai Marijampolėj būt. Ta prasme, visi tie parkai, visos tos aikštės man atrodo lyg namai, taip labai jauku.

Rita: Ir net šitoj aikštėj?

[Purškia fontanas]

Mangirdas: Taip.

Rita: Nes, man atrodo, čia karšta, ne?

Mangirdas: Tai kad ir parke karšta.

[Pravažiuoja mašina]

Rita: Irgi karšta?

[Teka fontanas]

Mangirdas: Mano buvo vienas iš didžiausių koncertų čia su Sūduvos džiazo orkestru. Nu, jisai Marijampolės pučiamųjų orkestras, bet jie turėjo tą vasarą projektą Sūduvos džiazo orkestras ir buvo mano vienas iš pirmųjų ir vienas iš geriausių koncertų kaip solisto čia.

[Groja pučiamuoju instrumentu klasėje]

Mokytojas: Si paprasta. Si, la, sol, si.

[Atkartoja melodiją]

Mokytojas: La, si, si, si, sol, sol.

[Atkartoja melodiją]

Mokytojas: So, la, si, la.

[Atkartoja melodiją]

Mokytojas: Si, la, sol, si.

[Atkartoja melodiją]

Mokytojas: Re, si, la, sol, sol.

[Suklysdamas atkartoja melodiją]

Mokytojas: Sol, sol, la, si, do...

Mangirdas: Iš viso, aš nenorėjau su niekuo groti, jeigu taip kalbant visai nuo pradžių. Aš nenorėjau išvis groti su pučiamuoju instrumentu, bet mano muzikos mokytojas, kuris man tiesiog dėstė muziką mokykloje mano praeitoj, tai Petro Armino progimnazijoje...

[Repeticijos garsai fone]

Mangirdas: Man pasiūlė groti su pučiamaisiais, kadangi aš grodavau su ta mokykline dūdele paprasta, ir man pasiūlė groti ir aš kažkaip paklausiau, nu galvoju, aš nelabai noriu, bet jeigu noriu, tai noriu tūbos. Bet man sakė, tūba bus per didelis instrumentas ir todėl mokytojas pasiūlė eufoniją. Aš nežinojau, kas ta eufonija, kaip jinai skamba, bet sakau, gerai.

[Melodingai groja eufonija]

Mangirdas: Kūrinių pats nesirenku, kadangi nežinau, kas tinka, kas ne, nes mokausi juos mintinai, negebu skaityti natų Brailio raštu, tai mokytojas kūrinius parenka.

[Eufonija užlaiko natą, tęsia melodiją]

Mokytojas: 5 metai, Mangirdai.

Mangirdas: Gal 6?

Mokytojas: 6 metai bus. Jau 5 grojam, bus 6 sezonas, sakykim taip, nuo rugsėjo mėnesio.

Moteris: Čia... Čia kaip būrelis skaitos ar Mangirdas, nu kaip?..

Mokytojas: Ne, jis mokosi meno mokykloj, saviraišką. Saviraiška tai yra instrumentas ir dar kažkas, nu kaip solfedis. Nu, tai solfedis arba muzikos raštas. Tai Mangirdas – taip keistai – kažkaip to muzikos rašto nesimoko, dabar pradėjo mokintis. Kažkaip jau žinojai natas?

Mangirdas: Mhm.

Mokytojas: Bet pradėdami grot tiesiog... ir pradėjom, susipažinom su natom, kurias pradėjom grot, ir taip išmokom muzikos rašto. Bet – pas jį galvoj visas tas muzikos raštas. Tai mes tiek metų vis ketinam susirast [natas], parašytas Brailio raštu. Bet – vis tai tas, tai tas. Tai mes tiesiog mokomės tiesiog: Mangirdui pasakau natas, jis jas įsidėmi. Ir va taip mokomės kūrinių.

[Eufonija atkartoja melodiją]

Mokytojas: Tai va, tokia pradžia. Dar kartą nuo pradžių: fa, sol, si, si.

[Suklysta bandydamas atkartoti eufonija]

Mokytojas: O čia ta visa, reiškiasi, technologiniai dalykai – ilgi garsai, čia tuos pratimus, tai mes tiesiog susigalvojam arba aš atsimenu iš natų ir pasakau, pas Mangirdą labai gera atmintis. Jisai... Sakyčiau, labai greitai išmokstam, kadangi iš karto mokomės mintinai tai, tai mes per porą pamokų išmokstam pusę kūrinio, taip, Mangirdai?

[Romantiška eufonijos melodija aidinčioje salėje]

Mangirdas: Nu, taip.

Mokytojas: Jeigu... Jeigu, ta prasme, kartojam normaliai.

[Eufonija skamba salėje]

Mangirdas: O man tai gerai gaunasi ar nelabai?

Mokytojas: Gerai... Biški gali gilesnį, bet čia, žinai, čia yra, ta prasme, laiko reikalas...

Mangirdas: Šiaip gerai grojau dabar ar nelabai?

Mokytojas: Gerai.

[Abu kalba vienas per kitą]

Mokytojas: Reikia dar mums...

Mangirdas: Tai jo, bet ar apamai gerai groju, ta prasme?

Mokytojas: Nesi formoj dabar.

Mangirdas: Nu, formoj dabar nesu.

Mokytojas: Tai turi dingt tas visas, žinai, tas visas, kaip aš sakau, šiukšlės kartais būna.

[Pokalbis nueina į foną]

Mangirdas: Labai man jie patinka, iš tikrųjų. Ir labai smagu, kai kviečia koncertuoti ir vasarą nemažai kvietė koncertuoti jau mane, tai tikrai labai smagu, kai tu gali groti, kai tu gali... Kai tu gali suteikti tą muziką žmonėms, jos malonumus tiesiog suteikti žmonėms ir kad jie gali klausytis jos.

[Sukiksuoja eufonija]

[Minios mokinių triukšmas mokykloje]

Mangirdas (TikToke): Labas visiems, su jumis vėl Blindlife. Ir šiandien norėčiau pakalbėti ir atsakyti į vieną klausimą, kurį dažnai man užduoda žmonės. Tai tas klausimas yra: ar tu sulauki patyčių mokykloje? Iš tikrųjų, ką galiu pasakyti, kad patyčių mokykloje aš tikrai nesulaukiau, kažkokių pasityčiojimų. Tačiau mokykloje jaučiuosi šiaip apamai žiauriai atstumtas. Nežinau, iš esmės, ar aš nepritampu prie... Prie vaikų, ar kažkaip jie bijo... Bijo prieiti, nežinau. Man yra sunku prieiti prie žmogaus, su kuriuo nebendrauju, ta prasme, su kuriuo reikia susipažinti. Tai turiu irgi šitą problemą, kad... Kad nedrąsu man prieiti būna. Bet nepaisant to, tai tikrai, ta prasme, turiu draugų už mokyklos ribų ir... Nu, bet šiaip tikrai liūdna dėl to, kas vyksta mokykloje. Tai va, tai aš tiesiog norėjau su jumis labai atvirai šituo pasidalinti, nes labai tikrai daug kas klausia ir per live'us, ir komentarus yra, tai... Ačiū, kad žiūrėjot video ir susitiksime jau greitai.

Mangirdas: Mes dabar, tarkim, netgi draugaujam, aš pažįstu vieną merginą, kuri nedrįso prieiti, nedrįso paklausti, kol aš pats nepriėjau. Ir jinai ir tai išsigando labai, kai aš priėjau. „O dieve, kaip čia man bendrauti, kaip čia man ką sakyti, kaip čia man dar kažką“. Ir man tai, ta prasme, irgi būna labai keista, kai žmonės nežino, kaip bendrauti. Aš suprantu, kai žmonės nežino, kaip padėti ar dar kažką, ar ne. Bet tas, kaip bendrauti, tai aš nelabai suprantu, ta prasme, kuo tai turėtų skirtis tas bendravimas. Jo, tarkim, aš irgi turėjau patirtį, kai pas mane klasėje mokinosi mergaitė, kuri visiškai neturėjo klausos, tai nu čia man kažkaip biškį suprantamiau, kad nu aš tai neįsivaizduoju, kaip man su ja bendrauti. Bet nu reikia vis tiek tų žinių žmonėms.

[Žmonių šurmulyš koridoriuje]

Mangirdas: Kada tu važiuoji į stovyklą, kažkaip, nežinau, tai būna kitaip nei mokykloje, susibendrauji su bendraamžiais ir... Ir dažniausiai jie lydi tave, o ne kažkokie vadovai, ir tiesiog paskui susibendrauji ir susibendrauji ilgam laikui. Man dėl to ir patinka stovyklos, iš tikrųjų, ir šiaip kai kuriose stovyklose, kur važiuoju, būna labai įdomus programos. Būnu aš vienas su negalia, bet šiais metais važiuosiu į aklyjų ir silpnaregių stovyklą.

Rugilė: O kai važiuoji, pavyzdžiui, į stovyklą, jaudiniesi?

Mangirdas: Jo, aišku, aišku, jo.

Rugilė: Kas tave neramina?

Mangirdas: Nu, gerai, tarkim dabar važiuosiu į stovyklą rugpjūčio mėnesį. Ta pati stovyklą, bet jinai turi 21 pamainą per vasarą ir turi 3 stovyklavietes. Ir dabar važiuosiu į stovyklavietę, kurioj nebuvo. Aišku, pažįstama bus viršaitė. Nu, viršaitė tai... Yra vadovai savanoriai ir yra viršaitė, kuri atsakinga už visus vadovus ir vaikus. 3 yra jie, bet, žodžiu, aš pažįstu viršaitę. Tai tas yra okei, bet vis tiek kažkaip... Nauja vieta, nauji kažkaip tai veidai, nauja... Viskas nauja. Nežinia, kaip priims, kaip supras, nes čia tai išvis yra matančių stovyklą. Tai vis tiek yra to tokio jaudulio, bet jisai dažniausiai būna... Nu, atvažiavus, dar kelias valandas, kokias ir jau paskui būna viskas ok.

[Garsinio vaizdavimo programėlės balsas]

Mangirdas (garso žinutėje): Labas, neblogai. Žinok, neturėjau galimybių įsirašinėti daug, tikrai, sori, kad tai buvo. Kitoj stovykloj daugiau, manau, galėsiu. Šitoj nelabai mane išėjo čia įrašinėti kažką, nes nu tiesiog – daug būnam be telefono ir ten sunkiai leidžia. Tai va, tai... tai, žodžiu, sekasi visai neblogai, galėčiau pasakyti. Ruošiuosi talentų šou, bus koncertas, turėsiu groti ir va taip va. Daug, iš tikrųjų, veikiu. Aš galėsiu paskui padaryti tokį apibendrinantįjį voice'ą.

[Triukšmas iš įrašo]

[Garsinio vaizdavimo programėlės balsas]

Rugilė: Tai tu dabar buvai dvejose stovyklose?

Mangirdas: Jo, ir dar trečia laukia.

Rugilė: Dar trečia laukia.

Mangirdas: Tai... Pirmą stovyklą vyko Mončiškėse, tarp Palangos ir Šventosios, tokiu kaimelyje. Pas mus stovykloj buvo toksai vaikinys Kirilas. Jisai yra iš Latvijos, ir jisai labai gerai groja gitara. Ir mes tada klausim visi, nu, ta prasme, ten žmonių grupė, kaip jisai groja, susėdę ant suoliuko, ir viena iš vadovių užsiminė, kad ir aš groju eufonija. Ir ten buvo merginų grupė ir jom pasidarė įdomu. Ir ir tada jos manęs pradėjo klausinėti, kiek laiko groju, kaip groju. Ir paskui, paskui norėjau ta mergina, kad parodyčiau jai asmeniškai tą instrumentą, duočiau paliesti, nes jisai visiškai akla. Ir taip susibendravom, paskui vaikščiojom, pasiklydom daug kartų dviese. Teritorija ten uždara, vandens nėra, niekur neįkrisi. Ir šiaip yra žiauriai faina pasiklysti dviese, iš tikrųjų.

[Garsinio vaizdavimo programėlės balsas]

Mangirdas (garso žinutėje): Nu, tai siunčiu, žodžiu, trumpą įrašą apie tai, kas man patinka, kas nepatinka. Iš vakar nieko neatsiunčiau, bet vakar nieko ypatingo neįvyko, apart Žemaitukų koncerto, iš tikrųjų. Tai nelabai turiu ir ką siųsti. Bet ką aš žinau, šiaip daugiau bendrauju su užsieniečiais, negu su lietuviais, nes čia... Šiaip pusė stovyklos, šiais metais čia daugiau užsieniečių. Yra žmonių iš Ukrainos, Lenkijos ir Latvijos. Tai visai tikrai faina. Man kažkaip tai. Tai va, tai va tiek. Dar šiandien bus vakare diskoteka, bet ten tai greičiausiai tiesiog – prasėdėsiu ant kokio suoliuko, arba pašoksiu vienas, nes vis tiek...

[Moters balsas fone]

Moteris: Eisi?

Mangirdas: Aš?

Moteris: Aha.

Mangirdas: Ne.

Moteris: Neisi.

Mangirdas: Ne.

Moteris: Nu, gerai.

Mangirdas: Gerai, šitą gal eis iškirpt.

[Garsinio vaizdavimo programėlės balsas]

[Ošia medžiai]

Rugilė: Tai tu grįžai iš šitos stovyklos, tai kiek praėjo laiko ir į kitą varei?

Mangirdas: Viena diena. Išsimiegojau – ir į kitą.

Rugilė: Oho. Tai kaip sekėsi persiorientuoti. Tai vėl nauji žmonės.

Mangirdas: Bet ten mažas pastatas, tai ten labai gerai. Ir pavyzdžiui, kas toje stovykloje man labiausiai patiko – kad niekas nelydėjo. Absoliučiai nebuvo... nu, buvo žmonės, bet, tarkim, nebuvo aplamai žmogaus tau priskirto. Net jokio vadovo, nieko. Nu, buvo keli savanoriai ir mūsų nematanti vadovė. Ir, ta prasme, tu neturi savanorio, kuris tave palydės, kur tau reikia. Pats ieškai. Ir man tai labai patiko, iš esmės.

Rugilė: Tai daugiau...

Danielė: Savarankiškumo, ane?

Mangirdas: Jo.

Rugilė: Ir laisvės?

Mangirdas: Ir, aš ten vėlgi susiradau labai gerą draugę latvę ir draugą lietuvį.

[Lazdelės garsas]

Mangirdas: Tarkim, vaikstant. Aš kai vaikštau vienas ir pasiklystu – man būna panika didžiausia. Bet kai būna keli nematantys, tai kažkaip visai net juokinga būna.

[Lazdelės garsas]

[Čiulba paukščiai]

[Tolumoje ūžia miestas]

[Garsas iš radijo laidos]

Mangirdas: Labas vakaras, mieli radijo stoties „Gera nuotaika“ klausytojai. Kaip ir kiekvieną pirmadienį, susitinkame laidoje „Menas – neatsiejama gyvenimo dalis“ ir šiandien pas mus yra labai labai garbingas svečias – Merūnas Vitulskis.

Ši laida yra pirmoji mūsų trečiojo sezono laida ir tikrai yra labai smagu turėti laidoje tokį svečią ir mes kiekvieno savo svečio prašome prisistatyti taip, kaip jis dar nėra prisistatęs nė vienas laidoje tai ar galėtumėte kažkaip prisistatyti, kaip dar nesate niekada prisistatęs?

[Pašnekovas dainuoja melodiją]

Merūnas: Ta-da-da-dam! Aš Merūnas Vitulskis, malonu dalyvauti šioje laidoje.

[Merūnas juokiasi]

Merūnas: Taip dar tai tikrai nesu prisistatęs.

Mangirdas: Tai mes kalbame apie menininko gyvenimą, kaip menas atėjo į žmogaus gyvenimą, tai...

[Radijo interviu lieka fone]

Mangirdas: Aš papasakosiu galbūt iš pradžių, kaip man atsirado mintis studijuoti žurnalistiką. Tai... kai man buvo 10 metų, buvo tokia juokinga situacija. Aš skambindavau į radijo stoties „Pūkas“ laidą „Vakaro pasakaitė“. Nu ten vedėja ją vesdavo kažkokia ir savininko sūnus, žodžiu, dalyvaudavo joje. Ir ten tiesiog jie kalbėdavo įvairiomis temomis, ar apie bet ką, ką nori vaikai ir, aš atsimenu, aš paskambinau ir sakau: „O ar jau žinot, kokia yra mano didžiausia svajonė?“ Nu, sako, sakyk. Sakau: „atvažiuoti į radijo stotį „Pūkas““. Ir tada taip ir kažkaip mane pakvietė tenai, aš tenai pabuvau ir aš supratau, kad tai yra, ta prasme, man patinka kalbėti į mikrofoną, kalbėti su žmonėmis ir nuo tada aš kažkaip jau supratau, ko aš noriu, ką aš noriu studijuoti...

[Garsas iš radijo laidos]

Mangirdas: O gal buvo kažkoks tai konkretus gyvenimo įvykis, kuris taip jau pasakė: „Va čia tai jau tikrai mano.“

Merūnas: Žinai, kažkaip tai nebuvo, nes tokių vis trupinių gyvenime turėjai, tų padainavimų. Nebuvo taip, kad, žinai, užlipai į sceną ir viskas. Visada atsiranda savim abejonių. Ypatingai, kai nuvargsti nuo savo specialybės. Tu galvoji, gal kažką tai naujo...

[Interviu nutyla]

Mangirdas: Ta radija, kaip atėjo tai, kad neregijų tarpe labai populiariu tiesiog transliavimo paslaugoje tiesiog pasidaryti tokią kaip ir mini-radiją ir tiesiog transliuoti muziką. Bet, ta prasme, niekur to neskelbti, tiesiog paleisti transliaciją, tiesiog draugams kažkokiems nusiųsti ir kad „va, čia aš turiu radiją, pas mane groja muzika“. Tai pas mane irgi buvo kažkas panašaus iš pradžių. Bet paskui vienas žmogus padrąsino, kuris irgi nemato, kad, sako, daryk kažką daugiau, nes tas žmogus turi 15 metų patirtį, dirbant su internetine radijo stotimi. Pakalbino pirmą savo žvaigždę, kas buvo Jessica Shy ir nuo to viskas ir prasidėjo. Laidos, projektai, projektų idėjos, radijo stoties pristatymieji renginiai kultūros centruose ir panašiai.

[Garsas iš radijo laidos]

Mangirdas: Visiems klausytojams noriu padėkoti, kad klausėtės ir susitiksite kitose laidose ir iki greito.

Merūnas: Iki sėkmės visiems.

[Parko ūžesys]

Rugilė: Tai, ką, Mangirdai, tu čia užsivedęs – laidų, to, ano. Lauki rugsėjo?

Mangirdas: Šiaip jo. Šiaip gaila, kad vieno projekto nepavyks turbūt jau man padaryti, tai biški taip liūdna.

Rugilė: Kokio?

Mangirdas: Atsimeni, aš tau kur sakiau.

Rugilė: Baltosios lazdelės dienos?

Mangirdas: Jo.

Rugilė: Kada jinai?

Mangirdas: Spalio 15.

Rugilė: Tai dar toli... Dar tiek laiko turi.

Mangirdas: Tai gerai, bet aš nenoriu... Aš noriu ją viešai padaryt labai.

Danielė: O kodėl, sakai, jinai nepavyks?

Mangirdas: Tai nes čia, jaučiu, reiktų projektą rašyt, dar kažką.

[Ūžesys tolsta]

[Čiulba parko paukščiai]

Danielė: Aha.

Mangirdas: Aš įsivaizduoju, kad turėtų būti daug muzikos. Tada turėtų būti papasakojimas apie baltosios lazdelės atsiradimą, kaip jinai atsirado, kam jinai reikalinga, kas ją sukūrė ir panašiai. Aš pats šiaip to nežinau dar. Tai kažkas iš LAS pakalbėtų.

Rugilė: Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjunga.

Mangirdas: Reiktų... Aišku, reiktų apgalvoti. Aš čia dabar tikrai maždaug taip pasakiau.

Rugilė: Tai tu norėtum šitą įgyvendint?

Mangirdas: Jo.

[Lazdelės garsas]

[Miesto ūžesys]

[Pravažiuoja automobilis]

Mangirdas: Tai... kaip aš norėčiau būti išgirstas ir suprastas, tai, nežinau, grįžtant prie tos pačios temos, tai... Jau vien tai, jeigu paprastas žmogus nebijos, prieis, paklaus, tai jau tai būtų didelė pažanga ir jau, aš manau, būčiau išgirstas ir suprastas.

[Lazdelės garsas]

[Čiulba paukščiai]

[Tolumoje važiuoja mašinos, kalbasi žmonės]